

בית המשפט העליון

תמצית פסק הדין בע"א 2362/19 פלונים נ' הרשות הפלסטינית

תאריך מתן פסק הדין: ט' בניסן ה'תשפ"ב (10.4.2022).

שופטי ההרכב: השופט י' עמית; השופט ד' מינץ; השופט ע' גרוסקופף

בית המשפט העליון פסק ברוב דעות השופטים י' עמית ו-ד' מינץ, כנגד דעתו החולקת של השופט ע' גרוסקופף, כי תשלום כספים על ידי הרשות הפלסטינית לאסירים ביטחוניים ולבני משפחותיהם, מהווה "אשרור" של פעולות הטרור שביצעו האסירים ומשכך, בהתאם לפקודת הנזיקין, הרשות הפלסטינית שותפה לעוולות שביצעו האסירים-המפגעים וחבה באחריות נזיקית כלפי המערערים. באשר לשאלה אם יש מקום לחייב את הרשות הפלסטינית, בנוסף, בפיצויים עונשיים בגין פעולת האשרור, נחלקו דעותיהם של שלושת השופטים: השופט י' עמית סבר כי אין מקום לעשות כן, השופט ד' מינץ סבר כי יש מקום לעשות כן, ואילו השופט ע' גרוסקופף הותיר את השאלה בצריך עיון.

הרשות הפלסטינית (להלן: הרש"פ) מעניקה תגמול מיוחד לפלסטינים שביצעו עבירות ביטחוניות, בשל העובדה שהועמדו לדין בישראל ונדונו לעונשי מאסר. ככל שהעבירה הביטחונית חמורה יותר ותקופת המאסר ארוכה יותר – כך גדל שיעורו של התגמול המיוחד, שיכול להגיע לכדי תשלום חודשי שוטף של פי ארבעה מהשכר הממוצע בשטחי הרש"פ.

בית המשפט העליון דן בשאלה אם תשלום כספים על ידי הרש"פ לאסירים ביטחוניים ולבני משפחותיהם הוא בבחינת אשרור של פעולות טרור שביצעו האסירים כמשמעות

המונח בסעיף 12 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: פקודת הנזיקין או הפקודה), כך שניתן להטיל על הרש"פ את האחריות על תוצאותיהן. סעיף 12 לפקודת הנזיקין קובע כלהלן:

אחריות של משתף ומשדל
 12. לענין פקודה זו, המשתף עצמו, מסייע, מייעץ או מפתה למעשה או למחדל, שנעשו או שעומדים להיעשות על ידי זולתו, או מצווה, מרשה או מאשר אותם, יהא חב עליהם.

סעיף 12 לפקודה מרחיב את מעגל האחראים בנזיקין, והוא מונה שבעה סוגים של שותפים למעשה העוולה: המשתף עצמו, מסייע, מייעץ, מפתה, מצווה, מרשה ומאשר. המאשרר הוא יוצא דופן מכל אלה, מאחר שהוא מתייחס אך ורק למעשה שכבר נעשה בעבר, מבלי שנדרש קשר סיבתי בין האישור לבין ביצוע מעשה העוולה. המדובר בנטע זר ונדיר בדיני הנזיקין, שמעולם לא נעשה בו שימוש בפסיקה, ומכאן המחלוקת בין שלושת השופטים.

השופט י' עמית סבר כי על אף שאין תקדים להטלת אחריות אך ורק מכוח החלופה של "המאשרר" בסעיף 12 לפקודה, מדיניות התשלום של הרש"פ היא מקרה חריג ונדיר של מתן תמריץ ותגמול למעשה טרור, הכרה, הוקרה ותרומה לו, ומשכך, ניתן להחיל עליה את החריג של חלופת "המאשרר". ברם, אין להרחיק לכת עוד יותר, ואין לחייב את הרש"פ גם בפיצויים עונשיים, באשר הפיצוי העונשי כשלעצמו הוא נטע זר בדיני הנזיקין ואין להרכיב נטע זר על נטע זר. על פי הפסיקה, על הנפגעים לבחור לגבות פיצויים מכוח חוקי התגמולים או פיצויים מכוח פקודת הנזיקין. לפיכך, בשורה התחתונה, על הנפגעים להחליט אם הם מעדיפים את מסלול התביעה נגד הרש"פ או מסלול קבלת תגמולים מהמדינה על פי חוקי התגמולים.

השופט ד' מין סבר כי ניתן לחייב את הרש"פ כ"מאשרר" לפי סעיף 12 לפקודה ואף לחייבה מכוח חלופה זו בפיצויים עונשיים. לדבריו, הרכבת "נטע זר על נטע זר" אינה זרה לשיטת משפטנו. מכל מקום, במקרה זה שני היסודות משלימים זה את זה, שכן בבסיס שניהם עומדת תכלית הרתעתית. דברים אלה באים לידי ביטוי באופן מובהק בנסיבות ענייננו, שבהן הטלת האחריות כשלעצמה אינה מעניקה הרתעה

מספקת מפני המשך קיום מדיניות התגמול של הרשות הפלסטינית. זאת גם בשים לב לפסיקה המונעת מנפגעים לגבות פיצויים מכוח חוקי התגמולים ופיצויים מכוח חוקים אחרים כגון פקודת הנזיקין גם יחד.

השופט ע' גרוסקופף סבר כי חלופת "המאשרר" בסעיף 12 לפקודה חלה רק כאשר מתקיימת זיקה מהותית והדוקה בזמן ביצוע המעשים בין הרש"פ לבין הפיגועים ומבצעייהם, ולכן יש להחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שיברר ויכריע אם אכן התקיימה זיקה כאמור בזמן אמת בין הרש"פ לבין הפיגועים והמפגעים אשר אחראים לנזקיהם של המערערים. במישור העקרוני הותר השופט **גרוסקופף** בצריך עיון את השאלה אם ניתן לחייב בפיצוי עונשי, אך במישור האופרטיבי הצטרף לשופט עמית.

יצוין כי היועץ המשפטי לממשלה ביכר שלא להתייצב בהליך זה, לאחר שבחן ושקל את ההיבטים השונים של הסוגיה, לרבות אלה הכרוכים ביחסי החוץ והביטחון של המדינה.